

GAZETA RADOMSKOWSKA

Tygodnik Polityczno-Społeczno-Ekonomiczny
WYCHODZI NA KAŻDĄ NIEDZIELĘ.

Cena prenumeraty: miesięcznie 40 mk.

Adres Redakcji i Administracji: Radomsko, ul. Kaliska 25.

Nr. telefonu 33.

CENY OGŁOSZEŃ:

Pierwsza strona za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce 30 mk.
druga — piąta 25 mk., następne 20 mk., za wiersz petitowy 15 m.
Nekrologi mk. 25 za wiersz. Drobne ogłoszenia po 4 marki za wyraz

Z SEJMIKU.

Na X ogólne posiedzenie Sejmiku przybyło 42 członków; nieobecni: Chalabowski D., Piasecki I., Różycki J., Kryczka J., Chodak L., i Waloszczyk W. zostali ukarani grzywną po 25 mk., ponieważ nieobecności swej nie usprawiedliwi.

Sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu za okres od I/VII 1920 r. do 31/III 1921 r. po wyjaśnieniu Komisji Drogowej zostało przyjęte z zatwierdzeniem przekroczenia budżetu przez Wydział Powiatowy w sumie mk. 259.858.15 (utrzymanie szpitala św. Aleksandra).

Do Komisji wymiaru podatku od przyrostu wartości nieruchomości powołano członków: T. Taranka z Brzeźnicy i Fr. Olczyka z Sulmierzyc, którego również wybrano do Komisji Rewizyjnej.

W odpowiedzi na interpelacje członków w sprawach związanych z utrzymaniem dróg inżynier powiatowy, p. Born, wyjaśnił, że zły stan drogi Strzelce - Krzemieniewice i innych przypisać należy w dużej mierze niedbalstwu dróżników, których już kilku ukarał Wydział Powiatowy grzywną, a kilku zostało zwolnionych. Na przyszłość wogóle ma być zastosowane zmniejszenie liczby dróżników, a roboty na drogach będą wykonywane partjami. Wyplata za kamień dostarczony na utrzymanie dróg dokonywana jest za pośrednictwem Urzędu Gminnego wówczas, gdy cała przeznaczona ilość kamienia jest dostarczona, gdyż wypłacać poszczególnym jednostkom jest niepodobieństwem. Na wniosek p. Marczewskiego Sejmik uchwalił, aby wyplatę za kamień uskuteczniać częściowo po dokonaniu odbioru po terminie, wyznaczonym do odstawy; ci zaś, którzy kamienia w terminie nie dostarczają, winni być ukarani.

Stosownie do propozycji Dyrekcji Okręgowej Robót Publicznych w Łodzi uchwalono zaciągnąć od Państwa Polskiego długoterminową **pożyczkę** na utrzymanie dróg w 1921 r. w sumie 300.000 mk. i 285.000 mk. na budowę drogi Radomsko - Lgota. Celem zaś podjęcia szybszej budowy dróg, w szczególności drogi Brzeźnica - Chabielice, na odcinku 7 kilometrów, Sejmik postanowił starać się o zaciągnięcie **pożyczki** od Skarbu Państwa w wysokości 7.000.000 mk., z funduszy zaś Sejmiku przeznaczyć na ten cel 3.000.000 mk. Na wniosek członka J. Paska uchwalono oddać budowę odcinka drogi Brzeźnica-Chabielice prywatnemu przedsiębiorstwu, aby robota szła sprawniej. Nadto postanowiono zaciągnąć **pożyczkę** na urządzenie szkoły rolniczej w Dobryszycach w wysokości połowy przeznaczonej na ten cel sumy, t. j. 821.765 mk.

Najważniejszą sprawą, do której przystąpiono po godzinnej przerwie, było **uchwalenie budżetu** na okres od 1/IV do 31/XII r. b. Koszta administracji są przewidziane w wysokości 1.285.500 mk., w czym znajdują się następujące pozycje: płace personelu i służby - 750.000, fundusz rezerwowy na powiększenie plac, względnie na pomoc czasową - 185.000, pomoc lekarska i apteczna dla personelu Wydz. Pow. — 15.000, najem i utrzymanie lokalu — 5.000, opał — 15.000, oświetlenie — 3.500, biurowość — 35.000, czasopisma, biblioteka — 7.000, diety i koszta podróży — 130.000, utrzymanie konia, bryczki i furmana dla inspektora samorządu — 90.000, na Kasęmer. — 50.000.

Na utrzymanie dróg uchwalono 9.558.543, a mianowicie: na utrzymanie dróg powiatowych i wojewódzkich 5.390.296, państwowych 1.168.247 i na budowę nowych dróg 3.000.000.

Na popieranie rolnictwa uchwalono 429.000, na co się składają następujące sumy: zasiłek Okręg. Tow.

Rolniczemu w/m — 200.000, Wydziałowi Ogrodniczemu C.T.R. — 20.000, utrzymanie instruktora hodowlanego — 40.500, zakupno reproduktorów — 60.000, nagrody dla hodowców — 20.000, walka z chorobami zakaźnymi u zwierząt (szczepienia ochronne) — 30.000, płace lekarza weterynarii i felczerów weter. — 58.500 mk.

Na zdrowotność i szpitalnictwo uchwalono sumę mk. 3.578.400, a na **dobroczynność publiczną** — 370.000 mk.

Na szkolnictwo i oświatę przeznaczono 2.672.975 mk., w czym są takie pozycje: urządzenie i utrzymanie szkoły rolniczej w Dobryszycach — 2.460.975, zasiłek na założenie średniej szkoły państwowej w Radomsku — 100.000, zasiłki dla gmin na budowę nowych gmachów szkolnych — 75.000, na kursy dokształcające dla nauczycieli szkół powsz. — 10.000, zasiłek na utrzymanie koni dla inspektora szkolnego — 27.000 mk. **Na cele kulturalne** uchwalono 255.000 mk. **Na bezpieczeństwo publiczne**, czyli utrzymanie policji, jako zwrot Skarbowi Państwa 1/4 części kosztów utrzymania policji, przyznano 8.382.205 mk. **Na wydatki nieprzewidziane** uchwalono 777.328 mk., na **wydatki jeźnorazowe** 180.000, na **budowę nowych dróg** 7.285.000, na **fundusz wyrównawczy** 363.396. Ogólna suma wydatków, którą uchwalono, wynosi 35.137.347 mk.

Na pokrycie powyższych wydatków przewidziane są dochody z różnych źródeł. Dochód z **własnego majątku** ma wynieść 851.200 mk., **zapomogi ze strony Państwa** 2.528.444, **opłaty (na policję drogi i t. d.)** 14.606.782, **podatek od psów** 10.000, **dodatki do podatków państwowych** 2.752.760 mk. Dalej uchwalono **samodzielne podatki Związku Komunalnego** w sumie 2.222.000 mk., na co się składają: **podatek od koni, bydła** — 1.200.000, (od konia roboczego od 2 1/2 lat mk. — 20, od wyjazdowego, cu-

gowego, lub wierzchowego—160, od krowy, wołu lub byka, począwszy od 6 miesięcy—20, od kozy—10, od owcy—16, od cielęcia—4, od nierogacizny od 4 miesięcy—16), podatek od przyrostu wartości własności nieruchomości—200.000., podatek od przedmiotów zbytku—32.000, dodatek od mieszkań w powiecie oprócz m. Radomska—30.000, podatek od młynów (stawki od 500 do 2000 mk.) 260.000, podatek od zarybionych przestrzeni 500.000. Jednocześnie uchwalono specjalny statut, który przewiduje podatek w wysokości 500 mk. od zarybionej morgi wodnej przestrzeni. Stawy, sadzawki mniejsze od pół morgi liczy się za pół morgi, ponad pół—za jedną morgę. Opodatkowaniu podlegają tak gospodarstwa rybne, prowadzone racjonalnie, jako też i przestrzenie dzikie (stawy, sadzawki). Następnie uchwalono dodatki do cen przedmiotów monopolu państwowego na sumę mk. 1.166.000. Na wniosek członka W. Marczewskiego postanowiono zwrócić się do Rządu, aby dodatki do przedmiotów monopolu państwowego od cukru, soli i nafty były pobierane na rzecz Samorządu nie od wagi, a od ceny tych artykułów. Dochód z kar przewidziany jest na 30 000 mk., z pożyczek—8.406.705 mk. i wreszcie punkt ostatni na fundusz wyrównawczy Min. Spraw. Wewn. 363.396mk. W ten sposób uchwalono cały budżet Sejmiku powiatu Radomskiego na okres od 1/IV do 31/XII 1921 r. na ogólną sumę 35.137.347 mk.

W powyższym sprawozdaniu zwraca uwagę każdego wysoka suma na utrzymanie w naszym powiecie policji, która pochłania ze Skarbu Państwa przeszło 33 miliony, z czego Sejmik płaci czwartą część. Zdawałoby się, że przy takim wynagrodzeniu bezpieczeństwo każdego będzie zupełnie zapewnione, a tymczasem wciąż słychać o rabunkach. Pod tym względem musi nastąpić zmiana i zdaje się, że zmniejszenie liczby policjantów, a zaopatrzenie w broń pewnych mieszkańców wsi miasteczek byłoby skuteczniejszym środkiem przeciwko bandytom. W dochodzie zauważyliśmy opłaty od koni i bydła, które są minimalne, bo cóż to jest w obecnych warunkach 20 mk. konia? Sumy tam podane mogłyby być pomnożone, jeżeli nie przez 10, to przynajmniej przez 5 i nikomu nie stałaby się krzywda, a byłby większy fundusz na oświatę lub komunikację, np. kolejkę w stronę Przedborza czy Koniczyna.

W wolnych wnioskach członek Gryglewski wezwał magistrat m. Radomska, aby zaprzestał pobierania opłat na rogatkach miejskich od przywożonych i wywożonych towarów; czł. Sikorski domaga się, aby przepisy budowlane były przestrzegane ściśle

przez wszystkich obywateli i aby Wydział Pow. zwrócił się do Władz o zmianę przepisów budowlanych w tym kierunku, iżby nie przestrzegano 5-cio metrowej odległości do wznoszenia budynków, natomiast, aby do budowy używano ogniotrwałych materiałów, co uchwalono jednogłośnie; wreszcie czł. J. Jabłoński, poparty przez czł. Kołodziejczyka, podał wniosek, jednogłośnie uchwalony, w następującem brzmieniu: „Celem niesienia materialnej pomocy braciom Ślązakom w tej ciężkiej przełomowej dla nich chwili walki o wolność, asygnować 100.000 mk. na zakupno żywności dla ludności Górnośląskiej”.

Wiadomości polityczne.

W Sprawie podziału Śląska zjawiają się w pismach zagranicznych różne projekty, z których okazuje się, że skutkiem powstania przyznają wszyscy Polsce więcej, niż przedtem, ale jednak nie tyle, ile nam się naprawdę należy. Po wyjściu wojsk powstańczych miały wkroczyć do Bytomia, zajętego dotychczas przez wojska francuskie, oddziały angielskie. Podczas przybycia Anglików przyszło do demonstracji niemieckich, w czasie których zabito majora francuskiego i zraniono dwóch podoficerów. We Francji wywołało to wielkie oburzenie.

Liga Narodów na posiedzeniu w Genewie wyraziła zgodę na pomysł Hymansa, żeby Polska i Litwa kowieńska pogodziły się z sobą w sprawie Wileńszczyzny przez utworzenie wspólnego związku państwowego. Wileńszczyzna i Litwa utworzyłyby jedno państwo ze stolicą w Wilnie, ale obydwie krainy miałyby jeszcze własne rządy w sprawach wewnętrznych.

Rząd grecki wypowiedział wojnę Rosji bolszewickiej, gdyż bolszewicy wspomagają Turków. Wojna Grekom idzie dotychczas niepomyślnie i spotykają ich klęski.

Złoto banku b. Austro-Węgier w w sumie 50 milionów koron zostało podzielone pomiędzy państwa powstałe na terenie byłej monarchji. Polska otrzymała $7\frac{1}{4}$ mil. koron, z czego odtrącono, jako cenę kupna 14 gmachów w Małopolsce, 2.766.000 koron, tudzież pewną kwotę, jako zwrot zaskwestrowanego w r. 1918 złota, znajdującego się wówczas w filjach banku. Gotówka otrzymana przez skarbie państwa wynosi 4.468.000 koron, która to suma

w 29 skrzyniach została wysłana do Warszawy.

Falszerze 1000 markowych banknotów polskich, wykryci przez naszą policję w okolicy Wiesbadenu (Niemcy), zostali w większości skazani na $1\frac{1}{2}$ do $2\frac{1}{2}$ lat więzienia przez sąd przysięgłych w Wiesbaden.

Ostatnie łodzie podwodne z spośród 117 zwróconych przez Niemcy zostały zniszczone w Anglii, zgodnie z traktatem wersalskim.

Polskim komisarzem generalnym w Gdańku został p. L. Pluciński.

Ludność Moskwy według pobieżnego obliczenia, przeprowadzonego przez sowiety, wynosi milion mieszkańców, w tej liczbie znajduje się 228 000 urzędników. W r. 1897 cała Rosja liczyła 223 000 urzędników państwowych.

Ks. biskup Rhode, Polak, przybył z Ameryki do Ojczyzny, z której wyjechał jako mały chłopiec. Społeczeństwo nasze przyjmuje go wszędzie z wielkim szacunkiem, na co sobie zupełnie zasłużył przez niezwykle pożyteczną pracę pomiędzy naszymi rodakami w Ameryce. Ks. bp. Rhode przyjechał w towarzystwie wybitnego działacza Ks. Zapaly, prowincjała O. O. Zmartwychwstańców.

Z SEJMU.

Minister Skarbu, p. Steczkowski, przedkładając Sejmowi projekt ustawy w przedmiocie udzielenia Rządowi pełnomocnictwa do wydawania rozporządzeń celem uregulowania obrotu pieniężnego z zagranicą, wygłosił mowę o stanie naszej waluty. Na spadek marki złożyły się różne przyczyny. Pomiędzy innemi obawa zawikłań politycznych z powodu Górnego Śląska, znaczne zmniejszenie się wpływu przekazów amerykańskich, zupełny zanik wywozu naszych dwóch głównych przedmiotów sprzedażnych, t. j. nafty i drzewa, poszukiwanie obcej waluty na zakup żywności i węgla, szkodliwa działalność Niemiec, spekulacja wewnątrz kraju i błędy polityczne—były temi przyczynami. Jako środki zaradcze podaje: dążyć do jak najdalszej idącej oszczędności w wydatkach, powiększyć dochody skarbowe w granicach możliwości, oprzeć go-

spodarkę państwową na niewzruszalnym budżecie, wydatki nadzwyczajne, a zwłaszcza nakłady pokrywać pożyczkami wewnętrznymi i zagranicznymi poczynić ułatwienia do wywozu, utrzymując w mocy zakaz wwozu towarów zbytkowych. Przy planowej pracy waluta nasza poprawi się, gdyż majątek Polski, który nie jest ściśle obliczony, ale wynosi około 34 milionów franków, co stanowi, licząc za frank złoty tylko 200 mk, 6.800 miliardów marek. Nie są tu wliczone Kresy i Śląsk ze swemi bogactwami. Wobec takiego stanu nasze obdłużenie jest znikomemale.

Sejm wszystkimi głosami przeciwko głosom socjalistów potwierdził układ sojuszniczy z Rumunją, podpisany w Bukareszcie d. 3 marca r. b.

Z niedoli miejskiej.

W numerze 9 „Gazety Radomskiej” był zamieszczony artykuł p. t. „Z niedoli miejskiej”, w którym były przytoczone powody nędzy, trapiącej ludność miejską, a zwłaszcza sfery robotnicze; w końcu zaś artykułu wezwanie do ziemian w sprawie dostawy do miasta ziemniaków, a przez to zapobieżenie groźnemu głodowi. Artykuł ten dokładnie sobie przeczytałem, a ponieważ zbliża się okres kopania wczesnych ziemniaków, chciałbym coś nie coś o tem napisać, gdyż ziemniaki to główne pożywienie robotnika. Ziemianie zasadzili ogromne obszary ziemniakami, należy się zatem zastanowić, w jaki sposób możnaby ten artykuł pierwszej potrzeby skierować do miasta i pomóc rzeczywiście biednej ludności.

Otóż mojem zdaniem nie powinni ziemianie sprzedawać ziemniaków na morgi różnym pośrednikom, a właściwie paskarzom, ale sami wynająć ludzi i wykopać. Ziemniaki te należy dostarczać do miasta nie tylko we czwartki, ale także w inne dni tygodnia, aby przez to nastąpiła regulacja cen chandlowych; przytem i sami ziemianie będą mieli większe zyski, a my robotnicy tanie kartofle.

W myśl uchwał sejmowych ma nastąpić tak przez wszystkich oczekiwany wolny handel, a za nim swobodna konkurencja między sprzedającymi, na tem zyskać może tylko kupujący.

Znikną wreszcie wszystkie urzędy aprowizacyjne, które nas i państwo niszczyły, bo jednostki tylko aprowizacyjne zrobiły złote interesy i wzbogaciły się kosztem naszego zdrowia.

Tak tedy według mnie wszystkie kooperatywy spożywcze powinny się zjednoczyć i kupować ziemniaki i zboże zarówno po dworach, jak i u włościan. Dwory zaś powinny dać dobry przykład i nie sprzedawać ziemniaków, zboża paskarzom lecz kooperatywom i ludziom uczciwym, którzy nie będą uprawiali paskarstwa, ale dbać będą o dobro społeczeństwa. Czas dziś najwyższy, abyśmy zrozumieli, że tylko uczciwą pracą sami sobie pomóc możemy a przez to cały kraj uwolnimy od strasznej zmyry paskarskiej.

A zatem ziemianie i włościanie! Pomóżcie biednej ludności miejskiej i odwoźcie ziemniaki i zboże nie do paskarzy ale do kooperatyw i ludzi uczciwych, bo przez to przyczynicie się do zmniejszenia nędzy w mieście. Mieszczanie czekają na taki czyn obywatelski z waszej strony.

Mieszczanin z Radomska.

Wiec Górnośląski w Radomsku.

Narodowa Organizacja Kobiet urządziła w Radomsku w dniu 1-go lipca r. b. wiec kobiet w sprawie górnośląskiej. Po krótkim zagajeniu wiecu przez p. Brzęczkowską przemówił do licznie zgromadzonych w Kinecie kobiet p. Dąbrowski, redaktor Kurjera Łódzkiego. W przemówieniu swym wskazał na cierpienia Braci Górnoślązaków w niewoli, następnie przeszedł do dnia 20-go marca, dnia plebiscytu, w którym to dniu naród górnośląski opowiedział się za Polską, jak następnie hordy pruskie przybyły fałszując wolę ludu górnośląskiego, a dyplomacja koalicji frymarczy; jak Bracia Górnoślązacy chwycili za oręż, aby świątem kul i ostrzem bagnetów zadokumentować przed światem swą miłość do Matki Polski i jak powstańcy wyszli z walki zwycięsko, gdyż wiedzieli, że tak jak w dniach plebiscytu, tak i w dniach ciężkiej walki orężnej stoi za nimi całą siłą ducha i modłów Naród Polski. Wskazał, że powstanie ma się ku końcowi i na niepewny dla nas

podział i jak Naród Braciom, pozostałym w niewoli, powinien dodawać ducha, aż do chwili zupełnego zwycięstwa. Potem przeszedł do roli kobiety i jej obowiązków; podniósł zasługi kobiety polskiej w dziejach historii, która nie zna równej w innych krajach; wskazał na bezgraniczną miłość Ojczyzny matek górnośląskich, których czynom musi odpowiedzieć jak echo-czyn kobiety polskiej, kończąc wznosił okrzyk na cześć braci górnośląskich. Po p. Dąbskim przemówiła pani Ładzina, przewodnicząca Organizacji Narod. w Łodzi. Mówiła o działalności Stowarzyszenia Polek na Śląsku z dzielną p. Abramowską. Późem przeszła do zjazdu w Gliwicach, na który przybyła delegacja polska. Na zjeździe tym, mówiła, odsłoniła się dusza górnośląska. Matka górnośląska zdała egzamin wobec Ojczyzny, nie zaprzepaściła bowiem duszy dziecka, uczyła mowy i wiary ojców, i wszczepiła bezgraniczną miłość Ojczyzny. Na zjazd ten przybyło 2000 Górnoślazaczek z p. Abramowską, która sama i jej rodzina zniosła wiele prześladowań pruskich.

Na zjeździe tym opowiadały Górnoślazaczki, jak to Niemcy straszą lud górnośląski nędzą w Polsce, jak robotnik górnośląski ciężko w hucie pracuje, a Niemiec tuczy się i bogaci na łąkach polskich. Na zjeździe miały Górnoślazaczki piękny sztandar z Orłem Białym i Matką Boską i poprzysięgły, że nie tylko same ale i ich rodziny głosować będą za Polską, i życie gotowe oddać za Ojczyznę. Mówiła, jak zaraz po wybuchu powstania Narodowa Organizacja Kobiet wysłała p. Ładziną z żywnością dla braci Górnoślązaków i na polu walki widziała ona bezgraniczne poświęcenie się Górnoślązaków i ich matek, które nieraz same nic nie jadły, a oddawały wszystko synom walczącym, aby pokrzepić ich siły i zawieść do zwycięstwa. Następnie mówiła o zleceniu matek górnośląskich: iść do kobiet polskich i opowiedzieć to wszystko, aby te, były sercem całym z nimi, a gdy przyjdzie potrzeba spieszyły im na pomoc i wysłały swoich synów na pole walki. Nakoniec wzniosła okrzyk na cześć kobiety górnośląskiej, poczem została odczytana i uchwalona na jednogłośnie następująca rezolucja:

1) Wyrazić najgłębszą cześć i uznanie dla bohaterskich wysiłków wytrwałości i patriotyzmu ludu górnośląskiego -

2) Wkładając specjalnie na kobiety obowiązek wzięcia w swoje ręce akcji niesienia pomocy powstańcom górnośląskim i ich rodzinom, wzywa ogół społeczeństwa polskiego do najenergiczniejszego jej poparcia.

3) Uważając, że dotychczasowe zabiegi międzynarodowe nie dają należytej gwarancji przyłączenia tych ziem do Polski, które z uwagi na wynik plebiscytu nam się należą, wzywa ogół kobiet polskich i szerokie masy ludu polskiego do czujnego śledzenia akcji dyplomatycznej, zaznaczając, iż nigdy nie dopuści do frymarczenia krwią polską w obronie wolności na Górnym Śląsku przelaną.

P. Maciejka zainicjowała składkę na pomoc Górnoślązakom, zebrała trzy tysiące marek, za co należy się uznanie p. Ładzkiej i p. Dąbrowskiemu, którzy tak pięknie i serdecznie przemówili do Polek grodu Radomskiego.

Komunikat urzędowy o przebiegu księgosuszu od 1/IV do 1/V 1921 r.

W przeciągu kwietnia przebieg księgosuszu był następujący: zlikwidowano zarazę w 40 miejscowościach, wykryto i skonstatowano natomiast 41 nowych ognisk, ogólna ilość miejscowości zapowietrzonych była w ciągu miesiąca 111, ilość sztuk chorych i podejrzanych o zarazę 409, zabito 122 szt., padło 240, wyzdrowiało 73, zaszczepiono 4559 sztuk bydła. Od początku wybuchu zarazy do dnia 1 maja 1921 roku zapowietrzonych miejscowości było 341, bydła chorego 7834, zabito 3883, padło 3258. Zwiększenie nasilenia zarazy w stosunku do miesiąca poprzedniego przypisać należy z jednej strony temu, że przystąpiono do walki z księgosuszem na Kresach i otrzymano z Województw Kresowych pierwsze szczegółowe sprawozdanie miesięczne o przebiegu księgosuszu, oraz z drugiej strony dzięki rozpoczęciu się okresu pastwiskowego, ujawnieniu tajonych ognisk. Dzięki znacznie zwiększonej produkcji surowicy można było zastosować szczepie-

nia całego pogłowia we wszystkich świeżo zapowietrzonych miejscowościach Województw byłej Kongresówki. W pierwszej połowie kwietnia pospieszył z pomocą Rząd Rzeczypospolitej Francuskiej, wysyłając swoim kosztem misję w osobach pp. Devanelle i Curasson, długoletnich i doświadczonych kierowników walki z księgosuszem w Afryce, oraz przysyłając obfity materiał laboratoryjny i 200 litrów surowicy, będącej w drodze. PP. Devanelle i Curasson po obznajmieniu się ze sposobami walki stosowanymi u nas i przeprowadzeniu szczepień w paru miejscowościach pracują nadzwyczaj owocnie i pożytecznie w Państwowej Stacji Przeciwnięgosuszowej w Puławach.

W sprawie ochronnych szczepień trzody chlewnej.

Z racji ochronnych szczepień trzody chlewnej od zarazy czerwonej w powiecie przez felczerów Kaufa i Darmochwałę szczepionką paryską N.1, przyczem były wypadki zachorowań i upadku bezpośrednio po szczepieniu po wszechstronnem zbadaniu tej sprawy przychodzi do następujących wniosków:

1) Felczerzy szczepili prawidłowo, wedle udzielonej im instrukcji, wprawieni w technikę po dłuższym praktykowaniu przy mnie. Podejrzenie, że szczepili za dużymi dozami nieprawdopodobne, dochodzenie wykazało, iż flakon na 50 sztuk starali się użyć na 60 sztuk, lecz nawet szczepienie większymi dozami szczepionką N. jest nieszkodliwe, gdyż jest to materiał słaby, mający na celu przygotowanie organizmu zwierząt do zniesienia szczepionki N. 2 już znacznie mocniejszej i dającej roczne zabezpieczenie od czerwonej.

2) Sama szczepionka N. 1 również nie mogła być przyczyną, gdyż na ogólną ilość szczepionych sztuk zachorowała względnie mała ilość np. w Gajęcicach i Makowskich świnie dworskie wcale nie chorowały, a na wsi kilka sztuk chorowało i 2 padły. Gdyby szczepionka była omyłkowo użyta, czyli zamiast N. 1 szczepionkę N. 2, wskutek omyłkowo naklejonej etykiety, to chorowałyby wszystkie

szczepione i padały. Felczerom była wydana tylko szczepionka N. 1.

W roku bieżącym używałem tychże szczepionek w miesiącach: styczniu, lutym i marcu w miejscowościach: Silnicy, Cielętnikach, Sekursku, Ciężkowicach, Kocierzowach, Pytowicach, Lgocie, Strzelcach i w wielu innych mniejszych miejscowościach, razem około 2000 sztuk i nie miałem ani jednego wypadku zachorowania i upadku.

Lecz w roku ubiegłym w dom. Sekursko i Ciężkowicach padło po szczepieniu tą paryską szczepionką 2 sztuki, gdyż przed szczepieniem już były tam wypadki zachorowań u służby dworskiej, o czym mnie nie uprzedzono.

Tu muszę objaśnić, iż ochronne szczepienie materiałem paryskim należy robić tylko trzodzie bezwzględnie zdrowej, sztuki znajdujące się w stanie zarażenia inkubacji — wylęganiu się zarazy i w organizmie co trwa u świń od 3 — 4 tygodni po zarażeniu, jest bezwzględnie przyczyną przyspieszenia wystąpienia szybkiego na jaw zarazy, gdy już i mało uświadomieni właściciele i służba poznają, że zwierzę jest chore.

Ja sam już w maju r. b. przy szczepieniu np. w Borkach znalazłem zarazę u trzody, o czym hodowcy nie wiedzieli, gdybym tam użył szczepionki powyższej niewątpliwie wkrótce po szczepieniu miałyby miejsce zachorowania i upadki.

Jest rzeczą doświadczenia, uwagi, spostrzegawczości dostrzec istnienia zarazy tam, gdzie ona jeszcze nie wybuchła, a głównie jaknajwięcej należy używać w czasie szczepienia termometru, który jeden tylko może określić istnienie zarazy, czego w danych wypadkach felczerzy nie robili i co jest jedyną ich winą. Na zasadzie powyższego przychodzi się do przekonania, że złe rezultaty ochronnych szczepień przypisać należy istnieniu już zarazy w tych miejscowościach, gdzie miały wypadki zachorowań i upadku po szczepieniach, o czym nie wiedzieli jeszcze hodowcy, a felczerzy nie mierzyli gorączki i na małych plamach punktacyjnych na udach, brzuchu i wymionach nie poznali się. Wobec czego nie można dawać ludziom mało doświadczonym szczepionki pary-

skiej do szczepień ochronnych. Pomi-
mo to sam osobiście będę w przyszło-
ści ją używać, gdyż od lat kilkunastu
używam jej i szczepiąc stada zdrowe
ochronie nigdy nie miałem złych re-
zultatów, tylko należy szczepienia te
uskutecznić w miesiącach: grudniu,
styczniu, lutym i najpóźniej w marcu,
gdy jeszcze zaraza nie rozniosła się.
Felczyrzy szczepili w kwietniu, czyli
zapóźno.

Do powyższego dodać należy, że
szczepienie surowicą znacznie droższą
od szczepionki paryskiej jest zawsze
pewne. Surowica uodpornia i bez-
względnie leczy chore.

Pow. Lekarz Weterynaryjny
A. Paciorkowski.

Skrzynka redakcyjna. Kosztowne pośrednictwo.

Czytając na ulicy ogłoszenie
Magistratu m. Radomska o przydziale
żółtego cukru z zaznaczeniem, że lu-
dność żydowska za miesiąc kwiecień
nie otrzyma cukru, gdyż już takowy
odebrała, rzuciła mi się w oczy zbyt
wysoka cena, więc postanowiłem całą
rzecz zbadać. Przekonałem się wte-
dy, że Magistrat ładnie z nas ściąga.
Jest rzeczą naturalną, że Magistrat
nie może tracić na pośrednictwie, ale
jednak zarabianie 42 tysięcy mk. na
produkcje tak koniecznym i nakładanie
w ten sposób 2 mk. podatku na ka-
żde nawet dziecko jest oburzającym.
Ciekawy jestem, ileby sobie liczył
Magistrat za cukier, gdyby zajął się
jeszcze rozwożeniem swoimi końmi
i rozważaniem.

Jeżeli zaś chodzi o sklepy, to te
przy sprzedaży cukru są pokrzywdzo-
ne, bo najpierw każdy kupiec musi
złożyć 2 tysiące mk. kaucji w kasie
magistrackiej, zapłacić z góry za 100
kg. 8 160 mk., zabrać cukier na swój
koszt z magazynu do sklepu, potem
sprzedawać pod utratą kaucji na 250
kartek cukrowych, po 400 gramów,
za 32 mk 80 f., czyli na wszystkim
ma zarobić 40 mk., gdy Magistrat na
jednym worku 100 kg. zarabia 500 mk.
Za co są przeznaczone owe 40 mk?
czy za przywiezienie cukru do sklepu?
czy za rozważanie i marnowanie czasu
przy sprzedaży? czy za liczenie kar-
tek? czy też jest to procent od 2
tysięcy kaucji?

Byłoby dobrze, gdyby właściwe
czynniki wyjaśniły całą powyższą spra-
wę i na przyszłość przeprowadziły
sprawiedliwe obliczenie.

W ogłoszeniu powyższem zauwa-
żyłem odpis pisma Starostwa w spra-
wie cukru i w końcu taki kwiatek:
„za Starostę: podpis nieczytelny“. Ma-
gistrat m. Radomska nie wie, kto pod-
pisuje papiery za Starostę Rado-
mskowskiego!

Lak.

Wszędzie protekcja.

Od jednego z naszych czytelników zesfer
robotniczych otrzymujemy znamien-
ny list, świadczący o naszych stosunkach
w mieście: „Od kilkunastu dni trudno
nawet za pieniądze kupić bochenek
chleba. Pół dnia zmarnowałem w so-
botę i przyszedłem z niczem do do-
mu. Udałem się do sklepu piekarni
aprowizacyjnej w ulicy Przedborskiej,
tam panna zmierzyszy mnie od stóp
do głowy odrzekła: chleba niema, „przy-
jdźcie“ później, jak z pieca wyjdzie, to
„może“ kupicie. Wyszedłem, oglądam
się i za chwilę cały wózek z chlebem
był wywożony do sklepu koop. „Ro-
botnik“. Trudno, podążyłem za nim
na drugi kraniec miasta. Po drodze
licho mnie podkuśło wstąpić do
„Gwiazdy“, gdzie znów mnie pozbyto
niczem, aczkolwiek zauważyłem, po-
wracając, jak pod pachą jakiś jęgo-
mość ścisnął, aż dwa bochenki chleba.
Poszedłem do proletarjackiej koop.
„Robotnik“, tam byłem pewny zała-
twienia z tytułu jako robotnik. Na
wstępie pochwaliłem Boga, miast od-
powiedzi, zauważyłem ironiczny
uśmiech na twarzy sprzedającego, któ-
ry po krótkiej rozmowie oświadczył,
że już chleb sprzedany. Trzasłem
drzwiami i znów powróciłem do skle-
pu na Przedborską, tam już zastałem
pełny sklep zapchany ludźmi. Po dwu-
godzinnym oczekiwaniu nastąpiło dzie-
lenie chlebem. Naturalnie najpierw to-
warzyszom i towarzyszkom, później
tym bliżej stojącym, następnie znajo-
mym, a nim się z tyłu dostałem do
lady sklepowej, to już chleba niby bra-
kło. Panna z uśmiechniętym licem,
wchodząc w moje położenie skierowa-
ła mnie do piekarni w podwórzu. Tam
zaś, po „grzecznej“ wymianie słów z
towarzyszem zarządzającym, wyproszo-

no mnie za drzwi, a na mój opór i gro-
źbę „że pójde na skargę do burmi-
stra“ na wasze nieludzkie traktowanie
ludzi, hardy towarzysz odrzekł: „idź
nawet do stu djabłów“.

Powałęsałem się jeszcze godzinę
czasu po różnych sklepikach w Glinian-
kach Przedborskich i przyszedłem do
domu z niczem, za co znów od żony do-
stałem burę z wymówkami: dlaczego
ślamazaro nie zapiszesz się do P.P.S.,
będziesz miał chleb zawsze, a nawet i
posadę w magistracie.

Należałoby uregulować te wstrę-
tne stosunki w sklepach aprowizacyj-
nych i zarazem pouczyć funkcjonarju-
szy, jak powinni się z ludźmi obcho-
dzić, pamiętając zawsze, że „tabakier-
ka dla nosa“ a nie odwrotnie.

[J. Kaczmarzyk.

Z OKOLICY. Z Kruszyny.

Straż kruszyńska, zorganizowana
w 1917 roku, przez pewien czas była
nieczynna. Złożyły się na to różne
okoliczności, a mianowicie: brak na-
rzędzi strażackich, zniszczonych przez
pożar we wsi, jak również brak go-
tówki do sprawienia różnych, a konie-
cznych narzędzi. Znalazło się jednak
grono osób, czujących potrzebę istnie-
nia tej instytucji, która jest niezbędną
dla bezpieczeństwa okolicy. Dzięki też
zabiegom nowoobranego Zarządu, a
szczególnie p. H. Mikiewicza, admini-
stratora dóbr Kruszyna i usilnej pra-
cy komendanta tejże straży, p. Anto-
niego Koćwina, poczyniono kroki, by
zorganizować należycie Straż i powię-
kszyć kapitał na kupno niezbędnych
narzędzi

W tym celu Zarząd urządził w
dniu 12 czerwca znaczek, który dał
9.307 Mk. zysku. Wpłynęło również
do kasy Straży 30 000 mk, ofiarowa-
nych przez księcia Stanisława Lubo-
mirskiego z okazji ślubu księżniczki
Natalji, protektorki miejscowej Straży.
W dniu 26 czerwca r. b. odbyła się
zabawa w lesie niedaleko od wsi, na
której młodzież, jak również i starsi
spędzili mile chwil kilka na łonie na-
tury przy dźwiękach muzyki. Czysty
zysk z majówki wyniósł 24.144 Mk.

Niniejszem sprawozdaniem pra-
gniemy wyrazić uznanie dla tych
wszystkich, którzy nie szczędzili trudu

i funduszy, by tak potrzebnej instytucji dać możliwość należytego rozwoju. Dodać tu należy, że najwięcej starań do urządzenia zabawy dołożył p. Sośnierz, miejscowy nauczyciel, który poza swoją sumienną obowiązkową pracą, czego korzyści już są widoczne, jest duszą wszystkich tutejszych poczyznań społecznych.

Z Borzykowa.

Staraniem Koła Polskiej Macierzy d. 29 czerwca br. odbyła się tu kwesta publiczna, która dała 3075 mk. 7 rb. i 20 kop. srebrem, z czego na Śląsk przeznaczono połowę zebranej kwoty i wpłacono do Komitetu Pom. Śl., a drugą na wpis dla niezamożnego ucznia.

J. O.

Z Widzowa.

W d. 2 b. m. odbył się tu bardzo uroczyste odpust, na który przyjechało kilku księży z okolicy. Nasza wieś, leżąca 1 wiorstę od stacji Teklinów, należy do parafii Kruszyna, odległej 6 wiorst. Jeszcze przed wojną książę Stefan Lubomirski wybudował tu nadzwyczaj piękny kościółek w stylu romańskim, prawdziwe cacko. Nazewnątrż jest zupełnie wykończony i to bardzo solidnie; wewnątrz zaś jeszcze dość dużo jest zrobienia, gdyż ołtarz marmurowy nie jest w całości wykończony, trzeba dać posadzkę, zaopatrzyć zakrystję i t. d. Mieszkańcy tutejsi myślą o utworzeniu samodzielnej parafii, do czego zachęca także ks. kanonik Metler z Kruszyny. Może niezadługo przyjdzie do tego, gdyż każdy czuje, że byłaby wielka wygoda, a mamy przykład po sąsiedzku w Zawadzie, gdzie gospodarze sami wybudowali kościół, plebanję, budynki gospodarcze i zakupili grunt dla proboszcza. Tu zaś jest już kościół, więc przy znanej ofiarności i życzliwości księcia Lubomirskiego, do którego należy Widzów, z drugiej zaś strony przy dobrych chęciach i pewnym trudzie gospodarzy urządzenie parafii przyszłoby łatwiej, niż gdzieindziej.

K.

Z Dobryszyc.

Nareszcie zdecydowaliśmy się na odrestaurowanie zewnętrzne kościoła i poprawienie dachu. Dawno już był czas na to, ale, choć tam ks. proboszcz nawoływał, schodziło na niczem. Obecnie okazało się, że i fun-

dament trzeba wzmacniać i cały kościół ściągać klamrami, bo jest pęknięty. Przy tej sposobności chcielibyśmy powiększyć kościół o kilka łokci przez wyjęcie ścian pod chórem i przybudowanie z boku małej kruchty. Architekt powiatowy oglądał wszystko i ma przygotować kosztorys, a wtedy zrobimy uchwałę i jest nadzieja, że będzie ogólna zgoda, bo przez to kościół byłby większy i ładniejszy.

Urodzaje mamy tu dobre, a byłoby jeszcze lepsze, gdyby nie te działki wiorstowe na długość, a trzy kroki na szerokość, i w dodatku daleko od domu. Niejeden z nas ma 9 morgów w 9 kawałkach porozrzucanych tak, że trudno je odnaleźć, a tem więcej porządnie obrobić. Dość wielu gospodarzy (około 40) chciałoby raz już skończyć z tą wielką niewygoda i szkodą, ale jednak jeszcze jest więcej takich, którzy nie mogą zrozumieć własnego interesu, choć to jasne, jak słońce. Z tego wszystkiego widać że jeszcze mało jest pomiędzy nami oświaty, bo tak po głupiemu gospodarujemy. Nic dziwnego, żałuje się grosza na dobrą książkę i gazetę, to też takie skutki.

R.

Wiec p. Rudzińskiego.

(Pierwszy występ po przyjeździe z Ameryki)

Szumnie zapowiadany afiszami wiec posła Rudzińskiego odbył się w ubiegłą niedzielę. Silna agitacja po wsiach, prowadzona przez kilku jego naganiaczy sposobem iście amerykańskim jak: rozrzucaniem ulotnych świateł, sprzedażą fotografii „posła z Ameryki” ściągnęła do sali „Kinemy” nie zbyt licznych stronników „Wyzwolenia”; reszta słuchaczy, to przeważnie towarzysze z pod czerwonego znaku, wśród których widać było ich przywódców; wreszcie mała grupa ludzi, którzy się zgromadzili celem skontrolowania, czy pod wpływem pobytu w Ameryce posła Rudzińskiego, tak dobrze społeczeństwu znanego z warcholstwa w naszym Sejmie, i po jego przekonaniu się o silnej państwowości Stanów Zjednoczonych, o ładzie i porządku, o poczuciu obowiązku pracy, o wysokim rozumie społecznym, jaki w tym kraju istnieje, nie zmieniły się jego przekonania na lepsze i dla

naszego państwa zdrowsze. Ale gdzie tam. Te obserwacje doprowadziły go do czegoś wręcz przeciwnego. To, co usłyszeliśmy w niedzielę, świadczy najwymowniej, że pod wpływem silnego tętna życia amerykańskiego, ruchu olbrzymich maszyn, imponujących swym ogromem drapaczy chmur, gwiżdzu i syku syren fabrycznych i okrętowych, powstał w głowie posła Rudzińskiego taki chaos, że doprawdy długiego potrzeba czasu, co najmniej okresu drugiego Sejmu, aby na spokojnej polskiej ziemi przyszedł do równowagi. Bo o czymże ten człowiek w niedzielę nie mówił? Począwszy od gwałcenia nauczycielek, poprzez skalowanie Sejmu polskiego, stronnictw, grup społecznych, stanów i zawodów, tudzież ludzi, najbardziej dla narodu zasłużonych, aż do zachwalania Kościoła narodowego, jako w chwili obecnej jedyne. Zaiste wiele potrzeba złości i zawiści, głupoty i złej woli, aby tak szargać w sposób niegodny i bezecny całą naszą państwowość, naszą administrację, nawet nasze świętości narodowe. Naprawdę chciałoby się zastosować zasadę: „odpuśćmy mu, albowiem sam nie wie, co mówi”, gdyby stosowanie tej zasady nie było szkodą dla społeczeństwa. I dlatego musimy gorąco protestować przeciwko takiej ohydnej robocie posła Rudzińskiego.

Bo czy nie jest ohydna agitacja, uprawiana na niedzielnym wiecu za Kościołem narodowym? Czyż nie jest ohydnym skalowanie nauczycielstwa szkół powszechnych, tego właśnie czynnika, który w naszym powiecie, kierując się najlepszą wolą, częściowo agitował za p. Rudzińskim przy wyborach sejmowych, wychodząc z tej zasady, że jednostka ta będzie popierała sprawy szkolnictwa i zawodowe interesy nauczycielstwa? Jakże zawiódł ich nadzieje poseł Rudziński. - Oto, co powiedział ten człowiek na wiecu o nauczycielach szkół powszechnych: „Matolki tylko i idjoci, których zewsząd wypędzono za nieuctwo, idą na żebraczy chleb nauczycielski”. Oto autentyczne słowa p. Rudzińskiego. I cóż na taką charakterystykę powie nauczycielstwo naszego powiatu? to nauczycielstwo, któremu zawdzięcza p. Rudziński swój mandat sejmowy? My znamy położenie nauczycielstwa,

znamy jego stosunki i pracę. I niejednokrotnie mamy sposobność podziwiać poświęcenie, zapał i zaparcie się osobistych aspiracji tej grupy pracowników na niwie oświatowej i dlatego jesteśmy z pełnym dla nich szacunkiem. A p. Rudziński tembardziej powinien ich znać, bo wśród nich pracował i miał sposobność ich poznać. Takie określenie nauczycielstwa przez p. Rudzińskiego, to obraza nie tylko godności osobistej każdego poszczególnego nauczyciela, ale całego stanu nauczycielskiego, obraza, za którą musi nauczycielstwo żądać zadośćuczynienia. Na wiecu byli włościanie z okolicy; jakżeż ci włościanie będą się patrzyli po wiecu niedzielnym na swego nauczyciela, który dotąd cieszył się ich poważaniem i szacunkiem? Czy przez to nie utracą oni tego szacunku i poważania w siedzibie swej pracy. Nie wątpimy, że nauczycielstwo upomni się o swoją godność tak sponiewieraną przez p. Rudzińskiego na wiecach, które pewnie „poseł z Ameryki” będzie urządzał w powiecie.

W trzechgodzinnym miotaniu się na wiecu plwał p. Rudziński na wszystko i na wszystkich, zarzucając innym, że wyludzali dolary od Polaków amerykańskich. Naprawdę jednak czekaliśmy na wyjaśnienie, po co p. Rudziński tam jeździł? Niestety tak kierownictwo zebrania lawirowało, że absolutnie nikt nie mógł zapisać się do głosu, bo cały czas wypełnił poseł Rudziński. A szkoda! bo po przemowach innych byłyby się otworzyły oczy zebranych na właściwą robotę p. Rudzińskiego.

Zaznaczyć jeszcze jedno należy. W czasie przerwy zapowiedział przewodniczący, że będzie zbierana składka na fundusz wyborczy „Wyzwolenia”. I wtedy, jakby na dane hasło, powstał słuchacz i tłumnie zaczęli opuszczać salę. Nie pomogły nawoływania prezydium i zapowiedź, że będzie jeszcze dalej przemawiał p. Rudziński i na sali pozostała tylko garstka ludzi, ale i ci nie wielką mieli ochotę na wyrzucanie pieniędzy na fundusz gadzinowy „Wyzwolenia”.

Jedną tylko mamy na przyszłość pewność, a mianowicie, że zdrowe nasze społeczeństwo o silnym podkładzie etycznym, o jak najlepszej woli pomagania w budowie silnej Ojczyzny usu-

nie w stosownej chwili szumowiny, które się zebrały na wierzchu życia polskiego w chwilach zamętu wojennego i pierwszych dni tworzenia państwowości polskiej, gdy myśl polityczna nie była jeszcze jasno skryształizowaną, a społeczeństwo należycie przygotowane, gdy po ciężkich latach niewoli nie istniało jeszcze życie konstytucyjne, a przy wyborach do Sejmu ustawodawczego głosowało się na tych, którzy maskując właściwy swój charakter i właściwe przekonania pięknym słowem podawali się za apostołów i jedynych obrońców ludu. Dziś spelżyły te farbowane lisy i lud na nich się poznał i precz odrzucił od ciał reprezentacyjnych jako jednostki wysoce szkodliwe nie tylko dla poszczególnych grup ale dla całości narodu polskiego i jego przyszłości.

Mamy pełną nadzieję, że lud polski takich Rudzińskich już więcej do Sejmu nie wyśle, a wiec niedzielny był wykopaniem sobie przez p. Rudzińskiego grobu w polityce.

Prezydium Komitetu fundacji sztandaru dla 26 p. p. uprasza Sz. Sz. Członków tegoż Komitetu na zebranie w d. 13 Lipca o godzinie 8 wieczorem w lokalu Sejmiku Powiatowego.

Pana Żylińskiego uprasza się o przybycie z wszelkimi papierami, dotyczącymi się tegoż Komitetu.

Paciorkowski.

KRONIKA.

W Częstochowie odbył się wielki zjazd Związku Ludowo-Narodowego przy licznych udziałach delegatów z całej Polski. — Z powodu otrzymania zbyt późno sprawozdania z powyższego zjazdu, takowe umieszcimy w następnym numerze.

Wieczór patriotyczny odbył się przy wypełnionej sali. Publiczność pomimo ogłoszeń nie stawiała się punktualnie. Kto przybył wcześniej nie był stratny, gdyż posłuchał pięknej muzyki policyjnej. Nad program załoga „Mściciela” odśpiewała bardzo dobrze piosenki śląskie, zbierając huczne oklaski. Z dwóch sztuk wypadła lepiej druga: „Wóz Drzymały”; była tu gra prawdziwie artystyczna i dużo pomysowości w dekoracji sceny. Deklamacja, poprzedzająca sztukę, była wypowie-

dziana z wielkim odczuciem. W końcu żywy obraz był bardzo odpowiednim zakończeniem prawdziwie patriotycznego wieczoru. Wziąwszy pod uwagę, ile to kłopotów i trudów idzie w łączności z amatorskim przedstawieniem, podziwiać trzeba energję i zamięgliwość p. kapitana Wł. Bałuka, na którego gołwie wszystko spoczywało. W końcu wyrażamy życzenie, aby „Wieczór patriotyczny” został powtórzony dla najszerszych warstw, po cenach znizowanych, w dogodnym czasie, np. w niedzielę po południu, byłaby z tego wielka korzyść moralna i krok naprzód do narodowego uświadomienia ludu.

Pożar. W środę rano zaalarmowano Straż Ogniową na skutek wynikłego pożaru w domu s-rów Podolskiego przy ul. Żelaznej. Dzięki pospiesznemu przybyciu Straży, ogień zlokalizowano. Spalił się tylko dach, resztę domu drewnianego uratowano. Akcją ratunkową dowodzili pp.: komendant, zastępca J. Łęski, przy pomocy naczeln. oddz. Szewczyka, Łęskiego, J., pomocn. Walińskiego, Majchrzaka, Madejczyka, Jaworskiego i Lisowskiego.

W sprawie marek niemieckich. Banknoty 50 marek z datą 4 listopada 1918 straciły swój walor płatniczy już z dniem 31 stycznia. Bank Rzeszy wymieniać je będzie do dnia 31 lipca, poczem obowiązek ten gaśnie. Przypomina się więc właścicielom takich banknotów, ażeby w własnym swym interesie postarali się na czas o wymianę.

Ze Stowarzyszenia Lokatorów.

Dnia 10 lipca br. o g. 4-ej po poł. w sali Magistratu odbędzie się ogólne roczne zebranie Stowarzyszenia Lokatorów, na którym zostanie odczytany protokół poprzedniego ogólnego zgromadzenia, dane będzie sprawozdanie ze zjazdu w Warszawie, sprawozdanie Zarządu, Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz wnioski.

Ofiary na Śląsk.

Zarząd szkoły w Ludwikowie 2030 mk. — I. Fabiani 300 mk.

Prosimy o uregulowanie zaległej prenumeraty i odnowienie na kwartał III-ci.

Stowarzyszenie Rolniczo-Handlowe w Radomsku.

Niniejszym mamy honor zawiadomić, że Ogólne Roczne Zebranie Członków Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego w Radomsku odbędzie się dnia 12 lipca 1921 r. w drugim terminie o godz. 1-cj po południu w biurze Stowarzyszenia i będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych członków (§ 35).

PORZĄDEK DZIENNY:

- 1) Zagajenie Zebrania przez Prezesa Zarządu,
- 2) Wybór Przewodniczącego, Asesorów i Sekretarza,
- 3) Odczytanie protokołu z ostatniego Zebrania,
- 4) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1920
- 5) Zatwierdzenie bilansu i podział zysków za rok 1920,
- 6) Zatwierdzenie budżetu na r. 1921
- 7) Wnioski Zarządu,
- 8) Wnioski Członków.

ZARZĄD

Stowarzyszenie Rolniczo-Handlowe w Radomsku.

Niniejszym mamy honor zawiadomić, że Nadzwyczajne Ogólne (drugie likwidacyjne) Zebranie Członków Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego w Radomsku odbędzie się dnia 12 lipca 1921 roku w drugim terminie o g. 3-cj po południu w biurze Stowarzyszenia i będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych Członków (§§ 35 i 65 stat.)

PORZĄDEK DZIENNY:

- 1) Zagajenie Zebrania przez Prezesa Zarządu,
- 2) Wybór przewodniczącego, Asesorów i Sekretarza,
- 3) Odczytanie protokołu z ostatniego Zebrania,
- 5) Wybór Komisji Likwidacyjnej,
- 5) Wnioski Zarządu,
- 6) Wnioski Członków.

P. S. Zarząd Prosi pp. Członków o liczne przybycie, ze względu na ważność spraw.

Zarząd

Pierwszorządna
Pracownia
i magazyn obu-
wia.

Cent przystępne.

Najnowsze fa-
sony.

Piotra Generowicza
w Radomsku, ul. Kaliska № 32.

Korzystna lokata kapitału!

Poszukuję wspólnika fachowca do fabrykacji wyrobów cementowo-piaskowych. Na miejscu fabrykacji przy przystanku kolejowym znajduje się piasek I-go gatunku w ilości nieograniczonej, także wody pod dostatkiem.

Blizsza wiadomość w Redakcji.

Lekarz Dentysta JAN LIGĘZA WYJECHAŁ

Wróci w końcu lipca b. r.

DO SPRZEDANIA
plac 7-mio morgowy,
na budowę fabryki, przy ulicy Częstochowskiej, frontu 300 łokci. Prostopokąt przyległy do toru kolejowego. Wiadomość u p. Wacława Fryca ul. Brzeźnicka № 2. Pośrednictwo wykluczone.

Biuro kooperatywy „Rzemieślnik” zostało przeniesione z Resursy Rzemieślniczej do lokalu przy sklepie (ul. Brzeźnicka № 6) wejście z bramy po lewej ręce. — Czynne w godzinach 10—12 rano i 3—5 po południu.

Jest do sprzedania

Maszyna parowa Lokomobila
angielskiej firmy „Ruston Proctor & Co.”

o sile 15 koni

w PAROWEJ GARBARNI

F. Grolmana i S-ki

Marzęcice gm. Pajęczno.

Fabryka tektury smołowcowej Maksymiljana Bema

Częstochowa, Panry Marji 67

poleca w wyborowym gatunku:
tekturę smołowcową, smołę
preparowaną z węgla kamiennego etc.

Znaleziony portfel z pieniędzmi i dokumentami Stefana Urlicha z Komp. Uzdr. 26 p. p. Jest do odebrania w redakcji.

Skradziono dokument demobilizacyjny wydany z P. K. U. w Radomsku na imię Wacława Knapieńskiego.

Zginęły papiery bezterminowego urlopowania na imię Stefana Gwiazdźńskiego wydane przez P. K. U. w Radomsku z kadry I-go pułku ułanów Kiechowieckich.

Zaginął paszport wydany z gminy Dmochów na nazwisko Florentyny Sreki. Znalazca zwróci do gminy.

Zginęła karta odroczenia wydana przez P. K. U. w Radomsku na nazwisko Leona Wilczyńskiego z Bliżyna. Znalazca zwróci do gminy.

Jest do odebrania portfel z dokumentami zagubiony przez Jana Dzierwę z gminy Tomaszewice, powiat Wieliczka.

Zginęła karta bezterminowo urlopowa wydana przez 17 pułk ułanów w Gnieźnie na nazwisko Józefa Janosa z Wierzbowa gm. Brudnice. Znalazca zwróci do Redakcji.

Zaginął portfel zawierający 2000 marek, oraz karta urlopowa wydana przez P. K. U. w Radomsku na nazwisko Wolfa Honigmana z Radomska. Znalazca zwróci do Redakcji.

Maturzysta poszukuje lekcji lub odpowiedniej posady. Wiadomość w Redakcji.

Wódka dla pp. Członków kooperatywy „Rzemieślnik” i Resursy nadeszła. Zgłaszać się od dnia 11 lipca do sklepu „Rzemieślnik” (ul. Brzeźnicka № 6) z próbną butelką wraz z kuponem członk. № 27. Termin sprzedaży do 1 Sierpnia b. r.

Znaleziona książka naukowa z pieniędzmi jest do odebrania w Redakcji.